

CINCINAT PAVELESCU - "AD ULTIMUM"

de
CONSTANTIN MĂLINAȘ

Despre Cincinat Pavelescu se cunoaște că avea deprinderea și talentul de a improviza generos, verbal și în scris, la cerere sau în dispută, compoziții epigramice, dintre care unele au rămas în memoria vieții literare sau a vieții de societate, altele s-au fixat în scris, în diferite forme și ocazii, de către autor chiar, sau de către memorialiști. Predilect pentru poet era ca să-și adnoteze bogat volumașul de "Epigrame", singurul de acest fel antum, publicat în 1925 la Craiova, din al cărui tiraj a tras separat 200 de exemplare, în condiții grafice de album, pe care le-a numerotat și, apoi, le-a oferit ocazional de-a lungul anilor.

Practica aceasta și bogăția materialului manuscris în asemenea împrejurări a atras atenția istoricului literar și a editorului de texte, în tentativa de a descifra și consemna voința artistică manifestă a lui Cincinat, deplina moștenire a dimensiunii literare. Pilduitori, G. Zarafu și V. Crăciun, în alcătuirea ediției de scrieri literare Cincinat Pavelescu, cea mai completă de până acum ("Minerva", 1972) au căutat și au preluat variante de epigrame din nu mai puțin de 20 de exemplare adnotate de autor, ale plachetei din 1925. Pe aceeași linie de conduită, L. Kalustian descrie, în "Flacăra", din 12 iunie 1980, încă un exemplar adnotat și oferit de către autor lui Eugeniu Ionescu, la 7 ianuarie 1929¹. Noi am găsit în fondul Bibliotecii Județene Bihor din Oradea, cel de-a 22-lea exemplar din aceeași practică și categorie, cu multe corectări și completări manuscrise, numerotat 195, dăruit de Cincinat, la 15 august 1932, magistratului Gr. Lahovary din Brașov².

Dacă admitem că își oferea cartea în ordinea numerotării celor 200 de exemplare, acesta de la Oradea poate fi socotit dintre ultimele, care poartă voința expresă a autorului (Cincinat se stinge la Brașov, în 1935). Reproducem în continuare, cu litere cursive, părțile manuscrise și cu litere drepte contextul tipărit, în care apar și operează acestea³. Se observă, că față de forma tipărită, adnotările, în general,

1. L. Kalustian. *Simple note Cincinat Pavelescu*, în "Flacăra", București, 29, nr. 24 (1305), 12 iun. 1980, p. 18.

2. Biblioteca Județeană "Gh. Șincai" Oradea, Cota I 29.268, inv. 405.591.

3. A se vedea și Constantin Mălinaș, *O carte rară*, în *Crișana*, Oradea, 37, nr. 10.845, 17 ian. 1982, p. 2.

descifrează și personalizează, le apropie biografic, dezvăluie chiar nominal țintele lui Cincinat, arată relații de prietenie și adversități de mediu literar și profesional, care în tipar sunt redată mai voalat. Nu credem că se recunoaște în asemenea adnotări o nemulțumire a lui Cincinat față de textul tăiat, chiar dacă o parte din modificări și completări se regăsesc identice pe mai multe exemplare date unor persoane diferite. Mai degrabă se vede aici un exercițiu caracterologic, specific autorului de epigrame, carierei publice neîncetate a acestei specii literare. În planul teoriei literare, demersul lui Cincinat Pavelescu, insistența cu care a ținut să-și fixeze și în scris oralitatea proverbială, corespunde unei mărturii artistice, unui joc sau unei evoluții, asigurând un material unic în literatura română, pentru a judeca raportul dintre funcția estetică și cea satirică, ocazională, a epigramei.

Însemnări

(1). *Exemplar oferit la Brașov vechiului și distinsului prieten și coleg Grigore Lahovary. Cincinat Pavelescu 15 august 1934. (f. 4)*

(2). *S-a tipărit din această ediție două sute de exemplare numerotate și semnate de autor. Ex. nr. 195. (f. 4).*

(3). *Acest volum a fost corijat și adnotat de autor în semn de mare și afectuoasă considerație pentru Gr. Lahovary. Cincinat Pavelescu 15 august 1932 Brașov. (f. 77).*

Adnotări:

(F. 1).

Lui Iorga după ce s-a jucat piesa Isus

*De la Isus când am ieșit
Cu plictiseala-n gând și oase
Am zis: calvarul tău, Cristoase,
nu s-a sfârșit*

C.P.

(F. 17)

Unui poet prea fecund

*Un premiu dăruiesc în bani
Cui calcula-va-n zece ani
Câte cadavre înghite morga
Și câte rânduri necitite
În fiecare zi comite Iorga*

C.P.

(F. 26)

Lui C. Sturza

Mai riguros ca un vagmaistru
 Tu mă dai lipsă la registru
 La tribunal când sunt prezent
 Îți iert cu milă răutatea
 La gândul că posteritatea
 Pe veci o să te dea absent.

(F. 28)

Lui L. Dauș

Vezi p-acel domn roșcat ce vine
 Cu ochii-n geam, cu nasu-n cer
 E scriitor - Îmi pare bine!
 La care minister?

(F. 29)

Aceluiași

Poete, -n valuri de cerneală
 Îneci ideile-ți mahnite;
 Dar, dacă muzele te-nșală
 Amica vor să ți-o imite!

(F. 31)

C. Disescu care îmi spunea că el e și orator și scriitor, iar eu numai scriitor

Spun doamnele, Maestre
 Că-n pledoarii ești apt;
 Dar, prea vorbești într-una
 Și nu mai vii la fapt

*Că ești mai tare decât mine
 Maestre îți admit temeiul
 Eu mânuiesc o biată pană
 Dar tu și limba și condeiul*

C.P.

(F. 32)

Unui avocat de la Brăila prea loquace și indiscret
Judecătorul meu Patriciu
 Nu-i orator, dar mie-mi place
 Dacă vorbind e un supliciu
 E un deliciu dacă tace

II

(F. 33)

Fiindcă tăceam, deși cu rost
Patriciu mă crezuse prost
 Tot astfel eu l-am socotit
 Dar ... numai după ce-a vorbit

(F. 33)

III *aceluiși când a fost numit la Casație*

Ca tânăr ne băgai în draci
Vorbind când se cădea să taci
Azi matur te mai cumițești
Și taci când trebui să vorbești
 C.P.

(F. 42)

lui Făgețel de la Craiova Unui poet mărunt la trup și suflet
 Când văd lătrând câte-un cățel
 După un tren accelerat
 Eu mă gândesc la *Făgețel*
 Când critică pe Cincinat

(F. 43)

Aceluiși

Când ești la minte puțințel
 Ca și la trup, o, *Făgețel!*
 E un curaj de admirat
 Să te măsoari cu Cincinat!

C.P.

(F. 46)

Aceluiși (I. Gr. Periețeanu) după ce a publicat volumul "Urzici"
În piață nu știi ce să zici
Când ceri spanac îți dă urzici
În librărie tot un drac
Când ceri urzici îți dă spanac
 C.P.

(F. 63.)

lui Victor Eftimiu

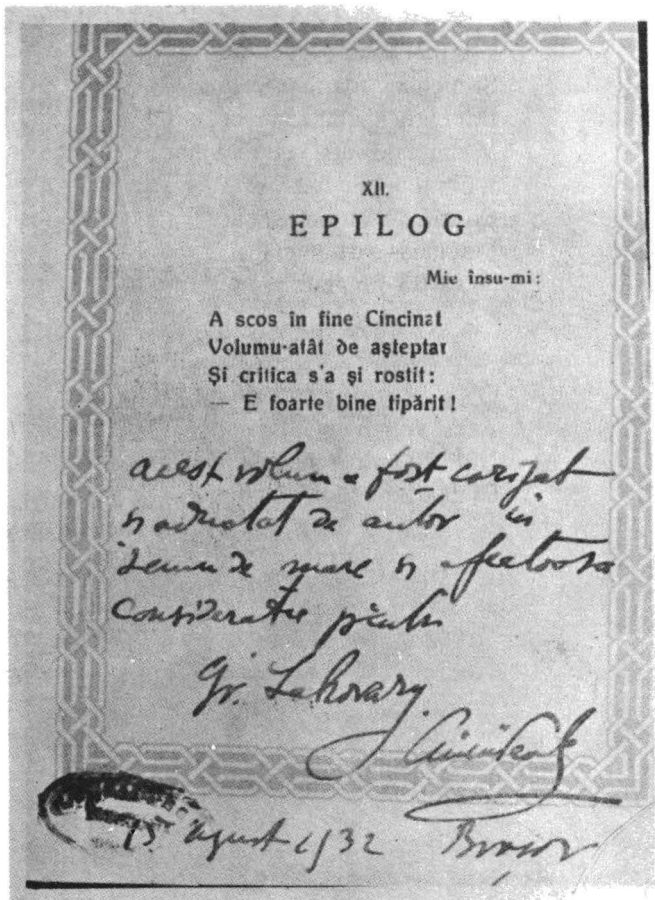
Ești mai tânăr decât mine
Și-n glume foarte priceput
Dar eu îți spun de la început
Vorbind de vârstă nu faci bine
E dintre legile fatale
Că omul chiar octogenar
Mai tânăr e ca un măgar
de vârsta dumitale!

(F. 77)

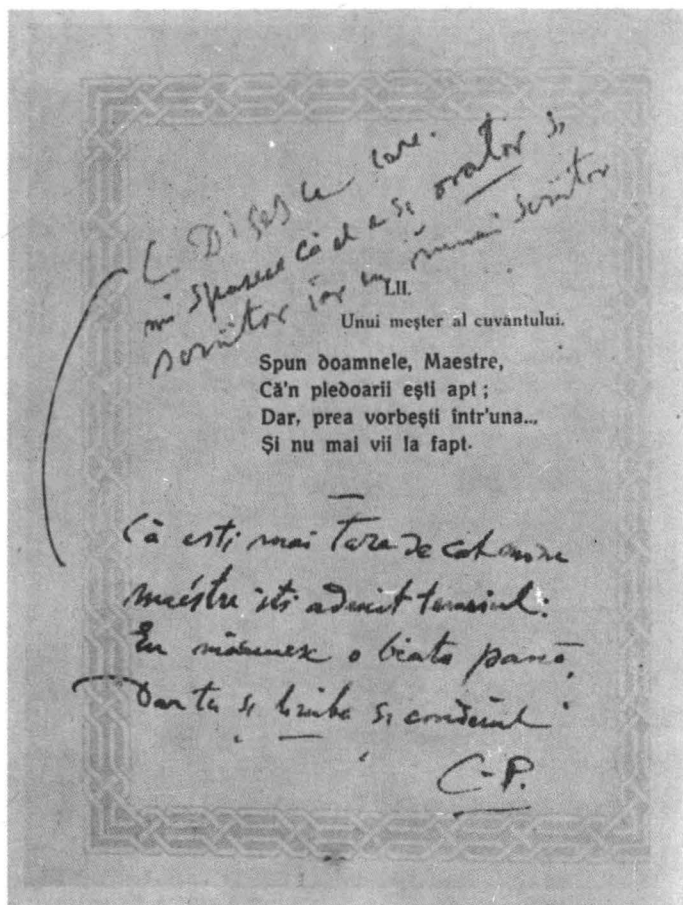
O strig s-audă tot văzduhul
Acest volum de epigrame
N-o să-l dau gratis nici la dame
Ci doar săracilor... cu duhul

Se fac și excepții cu prieteni vechi și spirituali

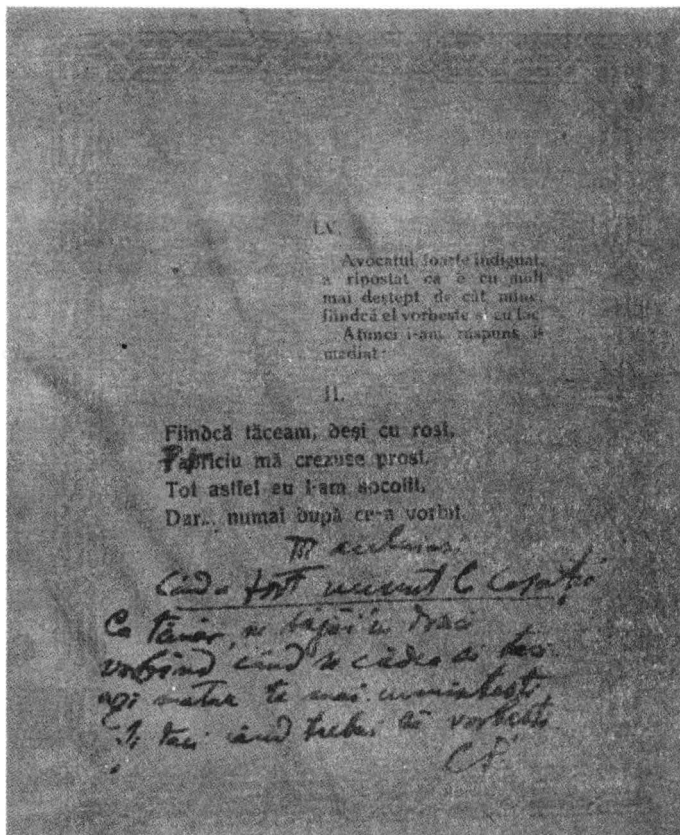
C.P.

Adnotare de autor la **Epilog**, pg. XII.

Adnotare de autor la epigrama LII.

Adnotare de autor la epigrama LV.